18.10.2018

Asiantuntijalausunto energiaveromuutoksesta HE 191/2018 valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö

Hallituksen esityksessä ehdotetaan että lämmitys- ja työkonepolttoaineiden osalta otettaisiin huomioon polttoaineen elinkaarenaikainen kasvihuonekaasupäästö eikä pelkästään niiden poltosta syntyvää päästöä. Elinkaaripäästöjen huomioiminen hiilidioksidipäästöissä ei kuitenkaan keskimäärin nostaisi polttoaineista suoritettavan hiilidioksidiveron määrää, koska veron laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonnin arvoa alennettaisiin. Samanaikaisesti tavoiteltavan verotuoton lisäämiseksi lämmitys- ja työkonepolttoaineiden veroja korotettaisiin hiilidioksidiveroa painottaen.

Nyt esitetty lämmityspolttoaineiden energiaverotuksen rakenteellinen muutos on perusteltu neutraalin verotuksen varmistamiseksi. Jakeluvelvoitteen laajentaminen lämmityspolttoaineisiin edellyttää myös nyt ehdotettua muutosta. Ympäristöministeriö pitää myös lämmityspolttoaineiden verotason nostoa perusteltuna päästöjä vähentävän ohjausvaikutuksen tehostamisen kannalta. Esitykseen sisältyvää turpeen energiaverotuksen maltillista nostoa perustellaan verotuoton lisäämisellä mutta sen lisäksi kyse on myös kilpailevien polttoaineiden kuten biomassan kilpailukyvyn edistämisestä. Myös yhdistetyn tuotannon energiaverotuksen muutosehdotukset parantavat vähähiilisten polttoaineiden asemaa ja ovat siltä osin myös oikeansuuntaisia ilmastopolitiikan kannalta.

Esitykseen sisältyy lisäksi sähkön varastointia koskevia muutoksia. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että sähkön varastointia voidaan edistää myös verotuksen keinoin. Erilaisilla sähkövarastoilla odotetaan olevan tulevaisuudessa nykyistä vahvempi asema sähköjärjestelmässä, kun säätymättömän uusiutuvan sähkön tuotannon osuus kasvaa. Tällöin kaksinkertaisen verotuksen välttäminen on ensiarvoisen tärkeä toimenpide.

Esityksen mukaan tältä vuodelta maksettaisiin maataloudelle korotettua veronpalautusta kevyen polttoöljyn käytöstä. Asia liittyy maatalouden heikkoon taloudellisen tilanteeseen. Esitetty palautus saattaa vesittää energiaveron ohjausvaikutusta ja luo odotuksia palautuksen pysyvyyden suhteen. Asiaan kiinnitetään perustellusti huomiota esityksen vaikutusosiossa.

Esityksen mukaan nyt esitetyt muutokset koskisivat ensisijaisesti päästökauppasektoria. Ympäristöministeriö toteaa kuitenkin, että kevyen polttoöljyn veromuutokset koskevat myös rakennusten erillislämmitystä ja työkoneiden käyttöä. Molemmat sektorit ovat päästökaupan ulkopuolella ja niiden päästökehitys vaikuttaa Suomen kansalliseen päästövähennystavoitteeseen. Päästökaupan osalta todettakoon, että vaikka kyse on EU-tason järjestelmästä, seurataan kuitenkin myös Suomen oman päästökauppasektorin päästökehitystä vuotuisen päästöinventaarion avulla.

Esityksessä todetaan, että siirtyminen fossiilisista polttoaineista biomassaan ei välttämättä vähennä kasvihuonekaasupäästöjä riippuen siitä mitkä biomassan todelliset päästöt ovat. Tässä yhteydessä todettakoon, että nykyinen oletus biomassan päästöttömyydestä perustuu siihen oletukseen, että biomassan aiheuttamat nieluvaikutukset otetaan huomioon maankäyttösektorin päästölaskennassa. Näin ollen biomassan kasvava käyttö heijastuu nielukehitykseen ja näkyy näin ollen päästölaskennassa mahdollisesti pienemmän nielun muodossa. EU:n uuden ns. LULUCF-asetuksen nojalla tullaan asettamaan metsänhoidolle kansallinen vertailutaso, jonka perusteella nieluvelvoite määräytyy.